

**Dirección Xeral de Formación Profesional
Rede de Conservatorios Profesionais de Música e Danza de Galicia**

MD85PRO01

Programación

Centro: CMUS Profesional de Santiago de Compostela

Materia/disciplina: Fundamentos de Musicoloxía

Curso: 2023 - 2024

Índice

1	Introdución.....	3
2	Metodoloxía.....	3
3	Atención á diversidade.....	4
4	Temas transversais.....	4
	4.1. Educación en valores.....	4
	4.2. Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC´s).....	4
5	Actividades culturais e de promoción das ensinanzas.....	5
6	Secuenciación do curso.....	5
	6.1. Curso: 6º Grao Profesional.....	5
7	Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica.....	10
8	Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento.....	10
9	ANEXOS.....	11
	9.1. Criterios para a obtención dos premios fin de grao.....	11

1 Introducción

A materia de Musicoloxía está concibida como unha introdución á investigación musicolóxica na que se realiza un exame dos métodos e técnicas de aproximación ó feito musical. Do carácter introdutorio da materia despréndese que o obxectivo sexa que o estudante aprenda os principios e técnicas que sustentan a investigación musicolóxica na actualidade e que coñeza os principais problemas teóricos e historiográficos da disciplina.

A materia persegue dotar ó estudante cos coñecementos e habilidades necesarios que lle permitan desenvolverse na disciplina, capacitándolle para tarefas variadas: saber buscar as fontes que precise, interpretarlas, enfrontarse á realización dun traballo de musicoloxía, ler criticamente un texto, recoñecer os métodos historiográficos máis importantes ou ter conciencia dos debates e problemas da disciplina. Esta materia consiste en formar a estudantes capaces de ser autónomos, de pensar por si mesmos e formularse cuestións sobre o que investigaron outros, e nun futuro sobre o que quizais investiguen eles mesmos. Por exemplo, ante unha lectura de musicoloxía relacionada con calquera materia, aprenderá a formularse preguntas como: ¿a redacción é clara? ¿é lóxica a orde na que están expostas as ideas? ¿a conclusión ten relevancia? ¿o sistema de citas é coherente?, ¿o manexo das fontes é apropiado?, ¿presenta os seus argumentos de forma convincente?, etc.

Por tanto, unha parte dos contidos céntranse na aprendizaxe do conxunto de técnicas relacionadas coa investigación, dende os primeiros pasos ata a versión definitiva dun traballo. Así, hai temas centrados no tratamento das fontes, dende a súa busca e localización en bibliotecas e arquivos, ata a súa correcta utilización para a investigación; préstase unha especial atención ás fontes musicais e á información que proporcionan a través do soporte. Tamén se tratan cuestións relacionadas coa planificación e elaboración dun traballo, no nivel correspondente para uns estudantes non universitarios. Entre tódalas técnicas, concédese unha certa importancia á corrección no sistema de citas.

Por outra parte, esta materia tamén presenta un percorrido diacrónico sobre os métodos de estudo usados en musicoloxía durante distintas etapas historiográficas. Iníciase cos primeiros intentos dos enciclopedistas ilustrados do século XVIII de escribir unha historia da música, para pasar ó xurdimento da musicoloxía como ciencia a finais do século XIX e a determinante clasificación proposta por G. Adler, e finalizar no complexo século XX que, ademais da consolidación definitiva da disciplina, estableceu un ton de debate que continúa na actualidade.

2 Metodoloxía

Esta materia contempla unha carga lectiva de unha (1) hora semanal, no 6º curso de Grao Profesional. Ao ser unha materia de claro carácter práctico as sesións lectivas comprenden o traballo do alumnado. Cada alumno/a elaborará un traballo ou exercicios a través dos cales se asimilen os contidos secuenciados da programación. O profesor actuará de motor no desenvolvemento do traballo de investigación, asumindo un papel dinamizador e motivador sendo quen deseñe as estratexias necesarias para o correcto desenvolvemento da planificación de aula. A posta en común dos materiais empregados na elaboración do traballo implica un intercambio de opinións, o respecto ás opinións dos compañeiros, a corrección e utilización do vocabulario axeitado, e a claridade nas exposicións.

3 Atención á diversidade

As medidas que se levarán a cabo para a atención á diversidade atópanse detalladas no Plan de atención á diversidade do centro, dispoñible na páxina súa páxina web.

4 Temas transversais

Trátanse especialmente os de Educación para a igualdade de oportunidades de ambos sexos, e a Educación moral e cívica, presentes ao longo do curso.

4.1. Educación en valores

A través da educación transmítense os valores, grazas aos cales é posible vivir en sociedade e participar na vida democrática da mesma. A sociedade reclama da educación a preparación en hábitos de convivencia e respecto mutuo que fan posible que os mozos de ambos sexos conformen a súa propia identidade, o que lles permita construír a súa relación co medio.

A musicoloxía, ao ocuparse da investigación sobre o feito musical en tódalas súas posibles facetas, en tódolos escenarios sociais e culturais, pode supor unha estimable ferramenta para educación en valores, tales como a valoración do propio patrimonio, a apreciación da variedade cultural, o respecto polas culturas alleas, a interiorización da igualdade, en definitiva a comprensión da música como un signo de identidade de sociedades, grupos e individuos, merecedor de atención e de respecto.

4.2. Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

A aplicación da tecnoloxía da información e comunicación (TIC) e as Novas Tecnoloxías levounos a unha nova revolución, permitindo un crecemento enorme, evolución e perfeccionamento do proceso creativo musical. Non obstante, faise necesario regularlas, e, seguindo a normativa do noso centro, establecemos o seguinte regulamento:

1. Non se permite o uso de teléfonos móbiles, así coma calquera outro dispositivo electrónico equiparable, dentro das aulas, agás nos casos en que o profesor ou profesora o autorice e sexa con fins didácticos.
2. Non se permite o uso na aula ou fora dela de ningún programa ou aplicación informática que recopile ou faga uso de calquera dato do alumnado (datos persoais, datos de avaliación e seguemento) agás CENTROSNET, e a súas aplicacións para dispositivos móbiles, ou calquera outro establecido e/ou autorizado pola consellería.
3. Poderanse utilizar outros programas ou aplicacións informáticas que non recopile nin faga uso de calquera dato do alumnado (metrónomo, afinador, etc.).
4. Para o uso de calquera outro programa ou aplicación informática do que non se faga mención na programación didáctica correspondente ou recopile ou faga uso de algún dato de carácter persoal ou referente ao seguemento ou avaliación do alumnado, deberáse pedir autorización expresa a cada alumno ou alumna, ou aos seus titores legais, de ser o caso.

5. No caso de que o profesorado ou o alumnado precisen facer uso do móbil ou de calquera outro dispositivo electrónico semellante nas aulas por algún motivo de forza maior e xustificable, deberá pedirse autorización á Dirección do Centro.

5 Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Valorarase a posibilidade de que os alumnos do Itinerario de Musicoloxía participen nas actividades culturais e de promoción organizadas polo centro ao longo do curso. Calquera actividade adaptarase ás instrucións das autoridades e ás directrices que o centro estableza.

6 Secuenciación do curso

6.1. Curso: 6º Grao Profesional

6.1.1. Obxectivos

O itinerario de musicoloxía terá como obxectivo contribuír a desenvolver no alumnado as capacidades seguintes:

1. Proporcionar unha aproximación á musicoloxía, a través do coñecemento do seu obxecto, a historia, o corpus teórico e a metodoloxía, con vistas a incidir na apreciación musical desde un punto de vista científico.
2. Introducirse na investigación musicolóxica mediante as técnicas de traballo e o emprego das ferramentas propias desta ciencia, para poder plasmar as súas propias investigacións.
3. Combinar, de forma autónoma e con sentido crítico, os medios ao seu alcance para ampliar e completar a súa formación, relacionando os seus coñecementos musicais con datos de outra índole (técnicos, científicos, sociais, históricos, etc.) adquiridos de forma autónoma (lecturas, investigacións, etc.), noutras materias ou ben na súa experiencia cotiá.
4. Establecer uns criterios mínimos á hora de estudar as manifestacións musicais do contorno e valoralas, asumindo un rol activo na súa investigación, na súa recollida e na súa transmisión.
5. Aprender os principios básicos de toda investigación: orixinalidade, coherencia, claridade e honestidade.
6. Aprender os procedementos para realizar un traballo de investigación: como busca-lo tema, como busca-la información, como localiza-la bibliografía e as fontes, como almacenar e clasifica-la información, como estruturar e redacta-lo traballo, etc., así como para ler criticamente textos e estudos sobre historia e ciencias da música.
7. Coñecer o desenvolvemento da historiografía musical dende a Ilustración do século XVIII ata o posmodernismo do século XX pasando polo nacemento da musicoloxía no século XIX.
8. Coñece-los campos e problemas da investigación musicolóxica internacional a comezos do século XXI.

6.1.2. Contidos

Primeira Avaliación

1. A musicoloxía: conceptos básicos, metodoloxía e campos de estudo.
2. As fontes. Introducción ás fontes de investigación musicolóxica e seu análise: fontes organolóxicas, fonográficas, iconográficas e textuais. As novas tecnoloxías e a investigación.
3. Catalogación. Fichas e notas. Elaboración de bibliografías.
4. Recursos propios da investigación. Formulación de hipóteses e proxectos. Elaboración do traballo: redacción e organización.
5. Planificación e realización de traballos prácticos e comentarios de textos e audicións referidos á materia desta avaliación.

Segunda Avaliación

1. Historia da musicoloxía. Antecedentes históricos: historiografía musical nos séculos XVIII e XIX.
2. Historia da musicoloxía. Nacemento da disciplina a finais do s. XIX: Guido Adler.
3. Historia da musicoloxía. Dende o século XX ata a actualidade: escolas, enfoques e liñas de investigación.
4. Planificación e realización de traballos prácticos e comentarios de textos e audicións referidos á materia desta avaliación.

Terceira Avaliación

1. Situación da obra musical no seu contexto social, económico, ideolóxico e artístico.
2. Planificación e realización dun traballo de investigación musicolóxica.

6.1.3. Avaliación

Realizarase unha avaliación continua. A avaliación reflectirá a participación, os comentarios realizados polos alumnos referentes á materia no desenvolvemento da actividade lectiva, a realización de exercicios e traballos e a realización de probas. Estes índices quedarán reflectidos no rexistro do alumnado (caderno de aula).

Criterios de avaliación

1. Definir, empregando un léxico apropiado, as particularidades metodolóxicas de cada corrente e autor tratado, as características básicas de cada música estudada, así como dos conceptos básicos da musicoloxía, e referirse a elas de forma correcta.
2. Explicar, empregando un vocabulario axeitado, as características fundamentais propias da materia a través da historia da musicoloxía, establecendo a relación co método científico aplicado á investigación musical xerado nesta disciplina.
3. Recoñecer, nas audicións e análises propostas, as características básicas das sonoridades vocais, instrumentos, formas, xéneros, estilos..., situándoas en coordenadas xeográfico-temporais aproximadas, asociando as súas características musicais cos patróns culturais imperantes, e relacionándoas entre si.

4. Identificar o papel desempeñado pola música de forma cotiá, valorando a súa contribución á entidade cultural, así como á súa propia formación e benestar persoal.
5. Recoñecer as circunstancias de todo tipo que inciden na creación e función musical, en épocas, estilos ou autores máis representativos, pasados ou presentes.
6. Reflexionar sobre o desenvolvemento evidente e acelerado dos consumos de música que se dan na sociedade actual, incidindo nos aspectos sociais máis relevantes e contextualizando o seu desenvolvemento a curto e medio prazo.
7. Recoñecer o papel desempeñado pola música galega, tanto ao longo da historia da música coma noutros ámbitos, establecendo relacións entre a música como cultura e as diferentes manifestacións literarias, artísticas, sociolóxicas, etnolóxicas e antropolóxicas de forma sinxela.
8. Realizar exercicios e traballos sobre algún aspecto tratado na materia, empregando os recursos dispoñibles de xeito coherente e eficaz, partindo das convencións de presentación do material establecidas.

Mínimos esixibles

Primeira avaliación

1. Coñecer os conceptos básicos da musicoloxía.
2. Coñecer e manexar as fontes de investigación musicolóxica.
3. Coñecer as fases da elaboración e a estruturación dun traballo de investigación.

Segunda avaliación

1. Coñecer a sistematización da musicoloxía elaborada por Guido Adler.
2. Coñecer as principais correntes da Historiografía musical europea.

Terceira avaliación

1. Coñecer os diferentes enfoques desde os que é posible abordar as manifestacións musicais.
2. Poder emitir un xuízo valorativo musicolóxico desde un punto de vista científico.

Procedementos e ferramentas de avaliación

O procedemento xeral da avaliación é o da avaliación continua.

Procedementos e ferramentas de avaliación:

1. Realización de exercicios e traballos sobre algúns dos aspectos tratados na materia, empregando os recursos dispoñibles de xeito coherente e eficaz, axustándose ás convencións de presentación propias da materia. Este instrumento valorará a capacidade do alumno para propoñer e realizar traballos individuais ou en grupo, manexando as técnicas necesarias.
2. Realización de probas escritas nas que se avaliará o grao de adquisición dos contidos conceptuais presentados ao longo das diferentes sesións.
3. Observación da participación, se formula cuestións, dúbidas ou realiza os exercicios propostos.

Criterios de cualificación

A cualificación reflectirá a participación, os comentarios realizados polos alumnos referentes á materia no desenvolvemento da actividade lectiva, así como a realización de exercicios e traballos e a realización de probas, e a súa exposición perante os seus compañeiros se así se require, que desenvolvan os contidos traballados ao longo do curso.

No curso realizaranse tres avaliacións.

Para a cualificación por avaliación terase en conta as seguintes porcentaxes de ponderación:

- elaboración e/ou exposición de exercicios, traballos: 80% da cualificación.
- probas: 20% da cualificación.

A cualificación do alumnado por avaliación será un número enteiro entre o 1 e o 10, sendo o 1 a mínima cualificación e o 10 a máxima.

Como criterio de redondeo, adóptase o seguinte: cando unha cualificación atinxa 5 decimais, redondearase ao número enteiro superior. Por exemplo: un 5,499 redondearase a 5,00; pero un 5,500 redondearase a 6,00.

A cualificación final do curso, debido ao carácter relativamente diferenciado dos contidos de cada avaliación, será a media das cualificacións de cada unha das tres avaliacións trimestrais. Polo mesmo motivo, para superar a materia é necesario aprobar todas e cada unha das tres avaliacións. Por exemplo, no caso de que un alumno obteña na 1ª avaliación unha cualificación de 2, na 2ª avaliación unha cualificación de 3 e na 3ª avaliación unha cualificación de 10, non se fará a media $2+3+10=15$, que ao dividir entre 3 daría 5 e teoricamente sería un aprobado, xa que para facer a media é necesario superar todas e cada unha das avaliacións.

6.1.4. Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Os aspectos da materia non superados polo alumno poderán recuperarse ao longo do curso mediante:

- probas escritas, con preguntas de resposta breve (definicións de conceptos; enumerar autores; sintetizar a principal achega dun musicólogo, un período, etc.) ou ben preguntas amplas a desenvolver, onde haberá que relacionar contidos de distintos apartados do temario. Valorarase a concreción das respostas, así como a calidade da redacción con respecto a criterios de concisión, coherencia, e propiedade do vocabulario.
- elaboración de exercicios e traballos, relacionados cos contidos da materia.

Para a cualificación de cada avaliación recuperada consideraranse as mesmas porcentaxes que na avaliación ordinaria (elaboración de exercicios e traballos 80%, probas 20%), substituíndo os resultados que non foran superados na avaliación ordinaria polos novos resultados acadados na recuperación.

A cualificación resultante de cada avaliación recuperada servirá para calcular a nota final, que será a media das tres avaliacións, do mesmo xeito que na avaliación ordinaria. É dicir, para a cualificación final substituiranse as cualificacións non superadas na avaliación ordinaria, polos resultados das avaliacións recuperadas, e farase a media final seguindo os criterios xa indicados para a avaliación ordinaria.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da avaliación continua pero, se o profesor ou profesora da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar a algún alumno/a de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas, deberá convocalo para unha única proba (que poderá ter varias partes), de carácter escrito, oral ou instrumental, en función da materia, na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba cunha semana de antelación, alomenos.

Será o criterio do profesor ou profesora o que determine se un alumno ou alumna non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso, o número de ausencias do alumno ou alumna deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

A proba consistirá en preguntas nas que se avaliará o grao de adquisición dos contidos conceptuais da materia. As preguntas poderán ser de resposta breve (definicións de conceptos; enumerar autores; sintetizar a principal achega dun musicólogo, un período, etc.) ou ben preguntas amplas a desenvolver (comentarios de textos, realización de tarefas, etc.) onde haberá que relacionar contidos de distintos apartados do temario. Valorarase a concreción das respostas, así como a calidade da redacción con respecto a criterios de concisión, coherencia, e propiedade do vocabulario.

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

A cualificación da proba será un número enteiro comprendido entre 1 e 10.

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) por parte do profesor ou profesora da materia na sesión de avaliación correspondente.

Proba extraordinaria de avaliación (para materias con cualificación negativa)

Esta proba pode incluír:

- preguntas de resposta múltiple ou de resposta breve (definicións de conceptos; enumerar autores; sintetizar a principal achega dun musicólogo, un período, etc.).
- preguntas amplas a desenvolver onde haberá que relacionar contidos de distintos apartados do temario.

Ademais o profesor poderá pedir a elaboración de traballos, relacionados cos contidos da materia, que serán presentados antes da realización do exame.

6.1.5. Recursos didácticos

1. Recursos bibliográficos, ferramentas de procura e consulta, e das fontes musicais que forman uns dos materiais imprescindibles da musicoloxía.
2. Fontes manuscritas, xa que a práctica totalidade das obras musicais – coa excepción, quizais, das compostas nos últimos anos– existiron no seu primeiro momento como manuscritos.
3. Fontes impresas, dado que o avance nas técnicas de impresión permitiu que a música alcanzase, a través da imprenta, cotas de difusión que só internet logrou superar en tempos recentes.
4. Fontes iconográficas, que conteñen unha información vital para o intérprete, silenciada noutro tipo de fontes.
5. Fontes sonoras.

6. Acceso a Internet.
7. Explicacións na aula
8. Debates e comentarios críticos na aula.

Bibliografía

- RODRÍGUEZ SUSO, CARMEN: *Prontuario de Musicología. Música, sonido, sociedad* (Barcelona: Clivis, 2003).
- COOK, N.: *De Madonna al canto gregoriano. Una muy breve introducción a la música* (Madrid: Alianza, 2001; tr. de Luis Gago).
- ECO, U.: *Cómo se hace una tesis : técnicas y procedimientos de estudio, investigación y escritura* (Barcelona: Gedisa, 1999).
- HARPER-SCOTT, J.P.E. and SAMSON, J. : *An introduction to music studies*. (Cambridge University Press, 2009).
- BOOTH, W. C.; COLOMB, G. G. Y WILLIAMS, J. M.: *Cómo convertirse en un hábil investigador* (Barcelona: Gedisa, 2001).
- KERMAN, J.: *Contemplating musicology* (Cambridge, Mss.: Harvard University Press, 1985).

7 Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

---

Consistirán nunha avaliación continua por parte do profesor da especialidade da programación didáctica, rexistrando as posibles incidencias e variacións na mesma no caso de presentarse. Ademais nas reunións do Departamento de Fundamentos de composición levarase a cabo un seguimento da programación co mesmo fin.

8 Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

---

Nas reunións do Departamento de Fundamentos de composición acordaranse as medidas oportunas de avaliación necesarias para o correcto funcionamento do mesmo; trataranse conxuntamente co seguimento da programación.

9 ANEXOS

9.1. Criterios para a obtención dos premios fin de grao

Segundo a Orde do 10 de marzo de 2009, polo que se regula o procedemento para a obtención de matrícula de honor e premio de fin de grao para as ensinanzas de música e danza, o premio fin de grao concederáse ao alumnado que cumpla os dous seguintes requisitos:

- Rematar os estudos profesionais de música cunha cualificación media de 8, polo menos, no último curso.
- Superar a proba anual correspondente ao final do curso, que deberá ser de carácter práctico e será valorada por un tribunal constituído para tal fin. Os criterios valorativos para a obtención do premio fin de grao establecidos pola Comisión de Coordinación Pedagóxica do centro son comúns para todas as especialidades, pódense consultar no centro ou na súa páxina web.